

MODDALARNI ISHLATILISHI.

Addipin kislota – poliamid tola kapron va neylon tola olishda ishlatiladi.

Anabazin – qishloq xo'jaligida kontakt insektitsid sifatida ishlatiladi.

Angidron ($\text{Mg}(\text{ClO}_4)_2$) – gazlarni quritishda ishlatiladi.

Asetilselluloza – asetat ipak olinadi. Yonmaydigan plyonkalar va ultrabinafsha nurlarni o'tkazadigan organik shishalar ishlab chiqarishda ishlatiladi.

Atseton – xloroform, yodoform, bromoform, sulfonal, sintetik kauchuk (poliizopren), “karbinol yelim”, organik shisha va boshqa moddalar olishda asosiy homashyo bo'lib hizmat qiladi.

BaCl₂·2H₂O – qishloq xo'jaligida zararkunandalarga qarshi ishlatiladi.

Benzol (C_6H_6) – bo'yoqlar, dorilar, portlovchi moddalar, o'simliklarni himoya qilish vositalar, plastmassalar va sintetik tola olishda eng qimmatli maxsulot hisoblanadi.

Bezoil chumoli kislota – o'simlik o'sishini boshqaruvchi modda.

C₂H₅Br va C₂H₄Br₂ – bezinga qo'shiladi.

CaCl₂·6H₂O – laboratoriyada qurituvchi sifatida ishlatiladi.

CaHAsO₃ – chigitkaga qarshi kurashda ishlatiladi.

Chumoli kislota (HCOOH) – tibbiyotda bod kasalligini davolashda ishlatiladi.

Chumoli kislota (HCOOH) – kimyo sanoatida organik moddalar sintez qilishda qaytaruvchi sifatida oksalat kislota olish uchun, **oziq-ovqat sanoatida** – dizenfeksiyalovchi va konservalovchi vosita sifatida, **to'qimachilik sanoatida** – gazlamalarni bo'yashda, **tibbiyotda** – bod kassalligini davolashda ishlatiladi.

Dekstrinlar – yelim sifatida ishlatiladi.

Dimetil formamid ($\text{HCON}(\text{CH}_3)_2$) – sintetik tolalar olishda eng yaxshi erituvchi sifatida ishlatiladi.

Dixlorbenzol – zararli hashoratlarga qarshi kurash vositasi sifatida ishlatiladi.

Dixlormetan (CH_2Cl_2) – erituvchilar sifatida ishlatiladi.

Etanol ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$) – tibbiyotda dizenfeksiyalovchi sifatida ishlatiladi.

Etil bromid ($\text{C}_2\text{H}_5\text{Br}$) – jarrohlikda milkni vaqtincha og'riq sezmaydigan holatga keltirish uchun ishlatiladi.

Etilen (C_2H_4) – etil spirti va polietilen olishda ishlatiladi.

Etilen (C_2H_4) – polietilen olishda ishlatiladi.

Etilenglikol ($\text{C}_2\text{H}_4(\text{OH})_2$) – lavsan va turli xil plastmassalar olishda ishlatiladi.

Etilnitrit ($\text{C}_2\text{H}_5\text{NO}$) – tibbiyotda chakka qon tomirlarini kengaytirishda ishlatiladi.

Etilxlorid ($\text{C}_2\text{H}_5\text{Cl}$) – mahalliy tinchlantiruvchi sifatida ishlatiladi.

Farmaldegid (CH_2O) – tibbiyotda asosan dizenfeksiyalovchi modda yani kasallik qo'zgatuvchi mikroorganizmlarni yo'qotish uchun ishlatiladi.

Fenol ($\text{C}_6\text{H}_5\text{OH}$) – texnikada plastik massalar (formaldegid bilan kondensatlanadi), dori darmonlar (salisil kislota va uning hosilalari), bo'yoqlar, portlovchi moddalar (pikrin kislota) ishlab chiqarishda keng qo'llaniladi.

Formalin – hashoratlarga qarshi xonalarni va xar xil o'simliklar urig'ini qorakuya kasalligi sporaniyaga qarshi dizenfeksiyalovchi modda sifatida ishlatiladi.

Geksaxlor benzol (C_6Cl_6) – g'alla urug'larini qattiq qorakuya kasalliklarga qarshi kurashda ishlatiladi.

Geksaxlor butadiyen-1,3 ($\text{CCl}_2=\text{CCl}-\text{CCl}=\text{CCl}_2$) – toklardagi filoksera (kuyaga) ga qarshi kurashda ishlatiladi.

Geksaxloran - (C_6Cl_6) – g'alla urug'larini qattiq qorakuya kasalliklarga qarshi kurashda ishlatiladi.

Geksaxloran - zararli hashoratlarga qarshi kurash vositasi sifatida ishlatiladi.

Geksaxlorsiklogeksan ($\text{C}_6\text{H}_6\text{Cl}_6$) – qishloq xo'jaligida insektitsid sifatida ishlatiladi.

Gidroxinon ($\text{C}_6\text{H}_4(\text{OH})_2$) – fotografiyada ochiltirgich sifatida ishlatiladi.

Glitserin – formatsiyada surtma moylari va pastalar tayyorlashda ishlatiladi.

Glitserin – oziq-ovqat sanoatida vino, likor va limonadlarni shirinlashtirishda ishlatiladi.

Glukoza ($\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$) – tibbiyotda quvvat beruvchi dori sifatida ishlatiladi.

Guttapercha (C_5H_8)_n – kabellarni izolatsiyalash uchun keng ko'lamda ishlatiladi.

Gvayakol, evgenol, izoevgenol va adrenalin – tibbiyotda ishlatiladi.

H₂O₂ ning 3 % li eritmasi – yaralarni dezenfeksiya qilishda va og'iz chayqash uchun ishlatiladi.

Hg₂Cl₂ – medisinada ishlatiladi

HgCl₂ – medisinada juda suyultirilgan eritmalarini disenfeksiyalovchi modda sifatida ishlatiladi.

Inozit ($\text{C}_6\text{H}_6(\text{OH})_6$) – o'stiruvchi sifatida ishlatiladi.

Izoamil atsetat – lak tayyorlashda erituvchi sifatida ishlatiladi.

Izoamil nitrit ($\text{C}_5\text{H}_{11}\text{NO}$) – tibbiyotda stenokardiya xurujlarini susaytirishda ishlatiladi.

Izoniazid – sil kasalligini davolashda ishlatiladi.

Kaliy antimonil tortarat ($\text{K}(\text{SbO})\text{C}_4\text{H}_4\text{O}_6 \cdot \text{H}_2\text{O}$) – tibbiyotda qayt qildiruvchi dori sifatida ishlatiladi.

Kapron – kord gazlama tayyorlab, undan avto va avia pokrishkalarga kerakli korkazlar yasaladi. Kaprondan yasalgan shinalar ishqalanishga viskoza va ip gazlamalardan yasalgan shinalardan ko'ra ancha chidamli bo'ladi.

KBr – bakteridsid xossasli modda meva va sabzavotlarni saqlashda ishlatiladi.

Kofein – markaziy asab tizimini qo'zg'atuvchi va yurak faoliyatini kuchaytiruvchi vosita sifatida ishlatiladi.

Kolsek – tibbiyotda gripga qarshi dori sifatida ishlatiladi.

Kovilon – plazma o'rnini bosuvchi dori sifatida ishlatiladi.

Kraxmal – tibbiyotda malham dorilar, sepki dorilar tayyorlashda ishlatiladi.

Kversit ($\text{C}_6\text{H}_7(\text{OH})_5$) – o'stiruvchi modda sifatida ishlatiladi.

Metan (CH_4) – yoqilg'i sifatida ishlatiladi.

Metil xlorid (CH_3Cl) – sovutgich sifatida ishlatiladi.

Metilakrilat ($\text{CH}_2=\text{CH}-\text{COOCH}_3$) – plastmassalar ishlab chiqarishda ishlatiladi

Metilmetaakrilat ($\text{CH}_2\text{C}(\text{CH}_3)\text{COOCH}_3$) – plastmassalar ishlab chiqarishda ishlatiladi.

Mis(II)atsetat ($(\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Cu}$) – o'simlik zararkunandalarga qarshi kurashda ishlatiladi.

N₂O – tibbiyotda narkotik sifatida ishlatiladi.

NaBr – kunchilikda oshlovchi modda sifatida ishlatiladi.

Nikotin – qishloq xo'jaligida kontakt insektitsid sifatida ishlatiladi.

Nikotin kislota amidi – pellagra kasalligini davolashda ishlatiladi.

Nitroglitserinning 1 % li eritmasi – yurak kasalliklarida dori-darmon sifatida ishlatiladi.(qon tomirlarni kengaytiradi)

Nitron tola – kastum va palto to'qimalar, trikotaj, suniy mo'yna, shuningdek, sochiq, dasturxon, chayshab, gordin va boshqalar tayyorlanadi.

Ortoftal kislotaning dimetil efiri – qishloq xo'jaligida reppeleant (chivinlarni va boshqa hashoratlarni haydovchi) sifatida ishlatiladi.

Petroley efir – erituvchi sifatida ishlatiladi.

Pirogallol – fotografiyada ochiltirgich sifatida ishlatiladi.

Polivinilspirt – turli tolalarni va tayyoq gazlamalarni oharlash uchun ham ishlatiladi. Jarrohlikda shoyi va ketgut tolalar o'rniga ishlatilmoqda.

Polivinilxlod – sanoatda linoleum olishda ishlatiladi.

Rezorsin ($C_6H_4(OH)_2$) - tibbiyotda disenfektsiyalovchi sifatida ishlatiladi.

Siklogeksanol – o'stiruvchi sifatida ishlatiladi.

Siklopropan (C_3H_6) - tibbiyotda narkoz sifatida ishlatiladi.

Sirka kislota – bo'yoqlar (M; mis(II) asetat, indigo) **dorilar** – (M; $CH_3COOPb(OH)$, aspirin), murakkab efirlar, sirka angidrid, monoxlorsirka kislota sintez qilish uchun ishlatiladi.

Stovarlos – tibbiyotda uyqu kasalligini davolashda ishlatiladigan preparatdir

Teflon (tetraftoretilen) – turli asboblarda (stanik, reaktor, kron, membrana, nasos va hakazolar), elastik naylar, turli diametrdagi trubalar yasalanadi. Turli usullar bilan turli xil potoplast ham olish mumkin.

Tetraxlor etan – yog'lar va ko'p organik moddalarni yaxshi erituvchisi hisoblanadi va eng muhimi o't olish xavfi yo'qligi qulay.

Tetraxlor metan (CCl_4) – yong'inni o'chirishda ishlatiladi

Tetraxlorometan (CCl_4) - erituvchilar sifatida ishlatiladi.

Tetrayod pirrol (C_4H_4NH) – tibbiyotda antiseptik modda sifatida ishlatiladi.

Trixlormetan ($CHCl_3$) - erituvchilar sifatida ishlatiladi.

Vismutil nitrat ($BiONO_3$) - tibbiyotda oshqozon kasalliklarini davolashda ishlatiladi.

Viterit ($BaCO_3$) - emal tayyorlashda ishlatiladi.

Xloroform ($CHCl_3$) – tibbiyotda narkoz sifatida ishlatiladi.

Yodoform (CHI_3) – ochiq jarohatlarni bitishini tezlatish uchun ishlatiladi.

$Ca(ClO_3)_2$ va $Mg(ClO_3)_2$ - defoliant tayyorlanadi